

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Филология факультеті
А. Байтұрсынұлы атындағы Қазақ тіл білімі кафедрасы

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

код SSKYa 2207

«Қазіргі қазақ тілі сөзжасамы» пәні бойынша

«6B02305 –Қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы

Оқу деңгейі: бакалавриат

Курс – 2

Семестр – 4

Кредит саны–9

1. ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН) Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы кабілетті болады	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)
Қазақ тілі сөзжасам жүйесінің негізгі заңдылықтары мен тәсілдерін, теориялық ұғымдары мен жүйесін семантикалық аспектіде, қазақ сөздерінің жасалу ерекшеліктерін когнитивтік негізде оқыту	1. Қазақ әдеби тілінің ғылыми-теориялық мәселелерінің бүгінгі даму үрдісін түбегейлі талдай білуі үшін атаудың сөзжасамдық сипаты мен мәнін, ерекшелігі мен тәсілдерін меңгеру	1.1 Сөзжасам саласын зерттейтін басты әдіс-тәсілдермен жұмыс істей алу; 1.2 Туынды сөздің басты ерекшелігін білу;
	2. Атаудың жасалуындағы негізгі себеп мен уәжділікті, танымдық сипатты талдау және қолдану.	2.1.Сөзжасам мен уәждеменің байланысы мен айырмасын түсіну; 2.2. Сөзжасам мен таным теориясы арасындағы сабақтастықты тану;
	3. Сөзжасамдық тәсілдерді саралап, кез келген туынды сөздің құрамын ғылыми-практикалық тұрғыдан зерделеу.	3.1 Сөзжасамның жеке тәсілдерін талдай білу; 3.2 Сөзжасамдық тәсілдердің ерекшеліктерін білу; 3.3 Мәтіндегі стильдік және сөйлеу қателерін тауып, түзете алады.
	4. Сөзжасамдық тәсілдердің жасалу ерекшелігі мен семантикалық құрылымын меңгеру	4.1 Өр сөзжасамдық тәсілдің жасалу ерекшелігі мен мағыналық құрылымын білу; 4.2 Сөзжасамдық тәсілдер арқылы жасалған туынды сөздердің семантикалық және уәждік сипатын тану;
Пререквизиттер	Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	
Постреквизиттер	Қазақ әдеби тілінің тарихы	
Оқу ресурстары	Негізгі әдебиет: - Оралбаева Н. Қазақ тілінің сөзжасам жүйесі. – Алматы, 2002. - Салқынбай А. Қазақ тілі сөзжасамы. – Алматы, 2022. Қосымша әдебиет: - Байтұрсынов А. Тіл тағылымы. – Алматы, 1994. - Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы, Ғылым, 1999. - Салқынбай А.Б. Қазақ тілінің сөзжасам сөздігі. – Алматы, Қазақ университеті, 2018 - Қазіргі қазақ тілінің сөзжасам жүйесі.- Алматы: Ғылым, 1989. - Салқынбай А.Б. Тарихи сөзжасам. А. 2018. - Қасым Б. Қазақ тіліндегі күрделі сөздер. Уәждеме және аталым. –Алматы, Ғылым, 2001. - Ибатов Ә. Қазақ тілінің туынды сөздер сөздігі. - Алматы. Ғылым, 1988. - Исаев С. Қазіргі қазақ тіліндегі сөздердің грамматикалық сипаты. – Алматы, “Рауан”, 1998. Интернет-ресурстар: http://elibrary.kaznu.kz/ru	

Пән бойынша оқытылатын негізгі тақырыптар:

1 - МОДУЛЬ

Сөзжасамның түркітануда және Қазақ тіл білімінде зерттелуі, зерттеу тәсілдеріне талдау

Сөзжасам мен атау теориясы. Ұғым мен ой, атау, таңба арасындағы байланыс.

Сөзжасам және уәждеме.

Сөзжасам процесінің негізгі ерекшелігі, жалпы мен жеке, алғашқы ұғым мен түсініктің негізінде жасалатын екіншілік мағына.

Сөзжасам жүйесінің негізгі ұғымдары.

Туынды сөздің анықтамасы, термин ретінде қолданылуы, туынды сөздің ерекше белгілері, семантикалық сипаттамасы.

2 – МОДУЛЬ

Сөзжасам тәсілдері, олардың түрі, ерекшеліктері. Сөзжасамдық тәсілдің универсальдық мәні.

Фонетикалық сөзжасам.

Дауысты дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптар.

Дауыссыз дыбыстар арқылы жасалған сөзжасамдық қалыптар.

Синтетикалық сөзжасам.

Семантикалық сөзжасам

Аналитикалық сөзжасам тәсілі.

2. ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУ ТАПСЫРМАСЫН ОРЫНДАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР: СТАНДАРТТЫ ЖАЗБАША OFFLINE

2.3. Тапсырманы орындаудан күтілетін нәтижелер:

Жазбаша емтиханның бір билетінде оқытылған курс бойынша оқыту нәтижелерін анықтайтын және төменде сипатталған критерийлер бойынша бағаланатын 3 сұрақтан тұрады:

1-ші сұрақ: 1-критерий. Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу; сипаттау мен түсіндірудің қисындылығы.

2-критерий. Курстың мазмұнында көрсетілген теориялық ережелерді мысалдармен түсіндіруі және растауы.

2-ші сұрақ: 3-критерий. Таңдалған әдістеме мен технологияны практикалық тапсырмаларда қолдануы.

4-критерий. Практикалық тапсырмада берілген негізгі мәселені шешуі және мәнін ашу қабілеті.

3-ші сұрақ: 5-критерий. Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және жазбаша сыни талдау жасау қабілеті.

6-критерий. Алынған нәтижені өз тәжірибесімен негіздеуі.

2.4. Емтихан өткізу рәсімі.

2.4.1. Стандартты жазбаша offline емтихан бекітілген кестеге сәйкес өткізіледі.

2.4.2. Жазбаша offline емтихан басталғанға дейін 15 минут бұрын кезекші оқытушы жеке куәлік бойынша білім алушылардың жеке басын тексеруді жүзеге асырады, білім алушыларды келу парақтарында көрсетілген орындарға отырғызады.

2.4.3. Білім алушының орнына бөгде адам жазбаша offline емтиханына келген жағдайда кезекші оқытушы осы қағидаларды бұзу туралы тиісті акт жасайды.

2.4.4. Емтиханға кешігіп келуге жол берілмейді.

2.4.5. Емтихан кезінде кезекші оқытушы білім алушылардың бекітілген нұсқаулыққа сәйкес мінезқұлық ережелерін сақтауын бақылауды жүзеге асырады.

2.4.6. Емтиханға бөлінген уақыт аяқталғаннан кейін (2 астрономиялық сағат) кезекші оқытушы: 1) емтихан жұмыстарын жинайды; 2) әр жұмыста жауап парақтарындағы жұмыстарды жазудың аяқталу белгісі-Х әрпін қояды; 3) деканат маманына шифрлауға келу парақтарымен бірге жауап парақтарын ұсынады.

2.4.7. Шифрлау үшін жұмыстарды деканат маманына ұсыну кешіктірілген жағдайда кінәлі адамдарды жауапқа тарта отырып, тиісті акт жасалады.

2.4.8. Емтиханда білім алушыларға өзімен бірге қосалқы ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу үшін пайдаланылуы мүмкін шпаргалкаларды, ұялы телефондарды, смарт-сағаттарды және басқа да техникалық және өзге де құралдарды алып жүруге және/немесе пайдалануға тыйым салынады. Басқа білім алушылармен және бөгде адамдармен сөйлесуге, жауаптарда ТАӨ және/немесе өзге де сәйкестендіру жазбаларын жазуға тыйым салынады.

2.4.9. Егер білім алушы емтиханға келіп, билет бойынша жауап беруден бас тартса, емтихан тапсыру "F" бағасымен бағаланады.

2.4.10. Дәлелді себеп болмаған жағдайда емтиханға келмеу "F" бағасы ретінде бағаланады.

2.4.11. Білім алушы осы тармақтардың біреуін немесе бірнешеуін бұзған жағдайда емтихан жұмысының күшін жою актісі (бұдан әрі – Акт) толтырылады, пән үшін "F" ("қанағаттанарлықсыз") бағасы қойылады.

2.4.12. Емтиханда осы Қағидаларды қайталап бұзғаны үшін білім алушы факультет кеңесінің Әдеп жөніндегі қарауына ұсынылады.

2.4.13. Пән бойынша қорытынды баға емтихан өткізілгеннен кейін 1 ай ішінде, білім алушылар қашықтықтан білім беру технологияларын және/немесе емтихандағы мінез-құлық ережелерін қолдана отырып қорытынды бақылау жүргізуге арналған нұсқаулықтарды бұзғаны анықталған жағдайда: шпаргалкаларды, ұялы телефондарды пайдалану, келіссөздер жүргізу және т.б. актіні толтыра отырып, бақылау бейнекамераларынан алынған жазбалар негізінде жойылуы мүмкін. Актінің күші жойылуға шағымдануға және апелляцияға жатпайды.

2.4.14. Емтихандардағы барлық ереже бұзушылықтар білім алушының транскриптіне енгізіледі.

3. БАҒАЛАУСАЯСАТЫ

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
 Пән: _____ Форма: Жазбаша офлайн Платформа: UniverAJ

№	Балл Критерий	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		Өтежаксы	Жаксы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз	
		90-100 %	70-89 %	50-69 %	25-49 %	0-24 %
1-сұрақ	<i>Критерий 1.</i> Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу; сипаттау мен түсіндірудің қисындылығы	"Өте жақсы" деген баға сұрақтың толық ашылуын, әр тұжырым мен ойдың егжей-тегжейлі дәлелін камтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабақтардан құрастырылған тақырыптарының мысалдарымен расталған жауап үшін қойылады.	"Жақсы" деген баға сұрақтың барынша толық, бірақ терең емес қамтылуын, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін камтитын жауап үшін қойылады, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігін бұзуға мүмкіндік береді. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жауаптары үшін қойылады, негізгі ережелерді үстірт дәлелдейді, баяндамада композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді.	"Қанағаттанарлықсыз" деген баға қойылған мәселелерді дұрыс аспаған, қате дәлелдер, фактілік және сөйлеу қателіктері, дұрыс емес қорытынды жасағаны үшін қойылады.	"Қанағаттанарлықсыз" баға сонымен қатар негізгі ұғымдарды, теорияларды білмегені үшін; қорытынды бақылау ережелерін бұзғаны үшін қойылады.
	<i>Критерий 2</i> Курстың мазмұнында көрсетілген теориялық ережелерді мысалдармен түсіндіру және растау.	Жауап мысалдармен суреттелген; сауатты ғылыми тілде баяндалған, барлық терминдер мен ұғымдар дұрыс қолданылған және дұрыс ашылған.	Жауап нақты мысалдармен толық расталмаған. Кейбір дәлсіздіктер бар.	Студент теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардан алынған мысалдарымен дәйектемейді.	Оқу курсының негізгі түсініктері қате түсіндіріледі.	Студент курстың негізгі теориялық ережелерін мысалдармен растамайды.
2-сұрақ	<i>Критерий 3.</i> Таңдалған әдістеме мен технологияны жазбаша практикалық тапсырмаларға	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жазбаша жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық шешпей қойылған сұраққа толық емес, дәлелсіз жауап беру; курс бойынша ғылыми стиль	Материал фрагменттелген, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, курстың	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткіліксіз ойластырылған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды	Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және жалпылау жасай алмау. Қорытынды

	колдану		нормаларын сауатсыз пайдалану.	теориялық білімі үстірт қолданылады.	жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер.	бақылауды жүргізу қағидаларын бұзу.
	<i>Критерий 4.</i> Практикалық тапсырмада берілген негізгі мәселені шешу және емәнін ашу	Ғылыми ұғымдар қойылған тапсырманы шешуде еркін қолданылады, негізгі проблеманы логикалық және дәлелді түрде түсіндіреді.	Студенттің білімі бейімделген; жауаптар жеткіліксіз құрылымдалған, жауапта жетекші сұрақтың арқасында өздігінен түзете алатын фактілік қателер бар.	Ұсынылған материалдың мағынасы жоқ, пәнаралық байланыстар туралы түсінік жоқ.	Емтиханның мазмұны бойынша қосымша сұрақтардың көпшілігіне студентке жауап беру қиынға соғады немесе дұрыс жауап бермейді.	Студент материалды толық игерген жоқ. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
3 - сұрақ	<i>Критерий 5.</i> Тандалған әдістеменің практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және жазбашасын италау.	Ғылыми ережелер мен қолданылған әдістеме мен технологияның дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми стиль нормаларын сақтау, Материалды ұсынуға тұтастай дұрыс тұжырымдарға әсер етпейтін 1-2 дәлсіздікке жол беріледі.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктер бар	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, материалдар мен талдау құралдары пайдаланылмады.
	<i>Критерий 6.</i> Алынған нәтижені өз тәжірибесімен егіздеуі.	Жауаптар мысалдармен және көрнекі материалдармен, соның ішінде білім алушының өз тәжірибесінен алынған мысалдармен көрнектеледі.	Емтихан билеті мәселесі бойынша өз тәжірибесінен алынған нәтижені негіздей отырып, қолданыстағы теориялардың, ғылыми мектептердің және бағыттардың 3-4 ережелерін кейбір дәлсіздіктермен талдау	Оқу бағдарламасына сәйкес материалдың негізгі көлемін жеткіліксіз қолдану, оны жазбаша өз бетінше сипаттау кезінде қиындықтар туындайды.	Проблемалық сипаттағы сұрақтарға жазбаша жауап беру кезінде қиындық туындайды.	Мысал келтіру кезінде курста оқылған әдістерді қолдану қабілетінің болмауы. Қорытынды бақылауды жүргізу қағидаларын бұзу.

Қорытынды баллды есептеу үлгісі

	Балл	Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз	
		90-100 %	70-89 %	50-69 %	25-49 %	0-24 %
Критерий						
Критерий 1		100				
Критерий 2			75			
Критерий 3				60		
Критерий 4					45	
Критерий 5		100				
Критерий 6					49	
Итоговый %		200	75	60	94	200+ 75 + 60 + 94 = 429 429 / 6 критерий = 71,5 Қорытынды балл (%) = 72

Есептеу кезінде алынған пайыздық көрсеткішке сүйене отырып, біз бағаны бағалау шкаласымен салыстыра аламыз.

Қорытынды 72 балл, 70 баллдан 89 баллға дейінгі аралықта тұрған соң, бұл бағалау шкаласына сәйкес "Жақсы" санатына сәйкес келеді.

Осылайша, емтихан білім алушылардың оқу жетістіктерін оларды дәстүрлі бағалау шкаласына және ECTS-ке ауыстыра отырып есепке алудың балдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесіне сәйкес 72 баллға, яғни "жақсы" деп бағаланады.

Филология факультетінің деканы м.а.

Кафедра меңгерушісі м.а.

Дәріскер

Б.У. Джолдасбекова

А.Ж. Амиров

А. Салқынбай